

מסורת
הש"ס

החליל פרק המישי סוכה

נא

עין משפט
גרי סעודה

כתנאי - עיקר שיר בפה או בכלי : עבדי כהנים היו . משנה היא פרק שני דערכין (דף י.)
 במסכת ערכין היא על אחויו כלי שיר בשעת שיר של קרבן קיימין :
 משפחת בית הפגרים ומשפחת בית ציפריא . זה שם המשפחות :
 ומתחילתו היו . זה שם מקומם : ומשיאין לכהונה . ישראל מיוחסין היו
 שגיהם אלמנות ונזירות תורה אור
 לינשא לכהנים : טיב היו . אבל

כתנאי עבדי כהנים היו . משנה היא פרק שני דערכין (דף י.)
 ותימה דהכא מסקינן דכ"ע עיקר שירה בפה והתם
 קמני רישא דחליל מכה בשמנה ימי התנן וא"י אפשר בלא שבת וי"ל
 דהא מפרש טעם מאוס לחין שבות במקדש ובירושלמי פריך ומתני
 רישא רבי יוסי בר' יהודה פיה :

א ב פ"י פ"ג מהל
 ק"י מקדש סוכה ג
 סגן עין קס :
 ד ג מ"י ס"ג ופ"כ מהל
 פ"טורי ב"א ס"ג :
 ה ד מ"י פ"ח מהלכות
 ז"ל סוכה יג :
 ו ה מ"י פ"ג מהלכות
 כ"י מקדש סוכה ו סגן
 עין קס :
 ז ט מ"י פ"ח מהלכות
 ז"ל סוכה יג :
 ח ו מ"י פ"ח מהלכות
 כ"י מקדש סוכה ו :
 ט ח מ"י פ"ח מהלכות
 ז"ל סוכה יד :

ישראלים פסולין לכהן : מעלין מדוכן
 הרואה עומד על הדוכן עם הלויים א"ל
 לבדוק אחריו לא להשיאו מיוחסת ולא
 לתת לו מעשר ראשון דודאי טי הוא
 שמפני דבר זה לא הרגילו להעמיד עם
 כי אם טיב כדי שלא יטעו בהם בני
 אדם להחזיקם כלים ואינם טיב : ומ"ד
 ישראל היו . סבר מדוכן ליוחסין מעלין
 שמפני דבר זה לא הרגילו להעמיד
 עם עבדים : אבל לא למעשרות . שלא
 נהרו מלהעמיד עם ישראל : ומאן
 דאמר עבדים היו . קסבר אין שומכין
 על הדוכן מלבדוק אחריו להעלותן
 ליוחסין הלכך לא נהרו על כך : ור'
 ירמיה אומר ט' . לעיל קאי אפלוגמח
 דרבי יוסי ברבי יהודה ורבנן ופליגי
 אדרב יוסף : הכי גרסינן דרבי יוסי
 סבר שמחה יתירה נמי דוחה שבת
 האילן ושמחת מלוה היא ובחליל אין
 איסור מלאכה אלא שבת בעלמא :
 תיובתא דרב יוסף . דאמר מודה ר'
 יוסי בשיר של שואבה דלא ידחה :
 אבל בשיר של קרבן דוחה כו' . האי
 לשון קשיא ובעיא הוא כלומר חיון
 הגא דבשל שואבה פליגי ואיכא למידק
 הא בשל קרבן מודו רבנן דדחי : נימא
 תהוי תיובתא דרב יוסף . נמי בהא
 דאמר לעיל בשל קרבן פליגי והכא
 דייקנן דמודו רבנן ביה והיא תיובתא
 בתרתי בשל שואבה הוי תיובתיה
 מדרבי יוסי ובשל קרבן הוי תיובתיה
 מדרבנן : והוא הדין לקרבן . ומדרבנן
 לא תופתיה : והא קתני מתניתין וזהו
 חליל כו' . ל"ג והא עלה קתני אלא
 והא קתני : אלא לאו רבנן היא .
 דשמעינן להו בדשואבה דלא דחי
 וקתני זהו למשטי דקרבן אלמא בשל
 קרבן מודו : האל שיר ה' וחלוצרות
 ועל ידי כלי דוד . אלמא כלי דוד שיר
 ה' קרי ליה : למחצריים ולמחצריים .
 והכא לא כתיב כלים וחלוצרות לאו
 כלי שיר נינהו שכן לתקופות התמידין
 והמסופין : **מתני'** יורדין לעזרה
 נשים . כהנים ולויים יורדין מעזרת
 ישראל שהיא גבוהה לעזרת נשים
 שלמטה הימנה כשישוע ההר : ומתקנין
 עם תיקון גדול . מפרש בגמרא :
 וארכבה ספלים של זהב בראשיהן .
 בראש כל מטרה ומטרה : ילדים .
 בחורים ובידיהם כדי שזמן ועולים כל
 אחד בסולמו : מבלאי מכנסי כהנים
 ומתמייניהו היו מפקיעין . ממכנסי
 בגדי השדד שהיו משללצור ומאכנסייהם
 הישנים מפקיעין קורעין לעשות
 פתילות : שלא יהיה מאירה מאור בית
 השואבה . לפי שהמטרות גבוהין
 חמשים אמה וזה הבית גבוה
 והאורה זורחת בכל העיר וטחל
 מארה שהוא לסוף עזרת נשים היה
 נתון כדלמדין בסדר יומא (דף סו.)
 והמטרות עליון למעלה הימנה :

מעלין מדוכן . ראוה עומד על
 הדוכן עם הלויים אין
 לריך לבדוק אחריו לא להשיאו מיוחסת
 וליתן לו מעשר ראשון דודאי טי הוא
 שמפני דבר זה לא הרגילו עבדים
 לעמוד עם כך פירש בקונטרס משמע
 שחז"ל לומר דפליגי בהכי דמר סבר
 אין להעמיד עבדים לדוכן דחיישינן
 שמא יעלו ליוחסין ולמעשר ומר סבר
 לא חיישינן למעשר אבל חיישינן
 ליוחסין ומר סבר אף ליוחסין לא
 חיישינן ואין הלשון משמע כן דקאמר
 והכא בהא קא מפליגי מר סבר הכי
 הוה מעשה ומ"ס הכי הוה מעשה
 משמע שהמעשר אין תלי בהעלאת
 אלא העלאת תלויה במעשר דמר סבר
 הכי הוה מעשה שהלויים היו בקיאים
 בכלי שיר ומר סבר עבדים היו
 בקיאים יותר מן הכל והעמידום ומיהו
 פרק שני דערכין (דף יא.) וס"ט משמע
 כפירש הקונטרס דגרסוהכא כמעלין
 מדוכן למעשרות וליוחסין קמיפלגי
 ומיהו גס לפי מה שפירשתי עם
 י"ט ליטט :

רבינו תנאל

תנאי ויהי דתנן בערכין
 פ"ב עבדי כהנים היו
 דברי ר' יוסי ואמר
 משפחת בית הפגרים
 כו' רבי תנאי בן
 אנשינוט אומר לוי' .
 מאי לאו בוא פליגי
 דמ"ד עבדים היו . פ'
 אלו תבנים באבות
 קסבר עיקר שירה כפה
 ותלויים הם פשוטרים .
 פ' ואלו תבנים באבות
 אף על פי שהן עבדים
 הותרו שיהיו אין
 הספיקה עליהן . ומ"ד
 לויים היו קסבר עיקר
 שירה בכלי לוי' לויים
 היו . והמבטא דרבי
 פליגי אי הכי' יוסי
 דקתני בשירן הוי מאי
 קאמר כו' כמו ששוא
 פירש בערכין פרק ג'
 הו' יתירא כו' אבא
 אמר מחלוקת בשיר של
 בית השואבה אבל בשיר
 של קרבן דברי הכל
 עבודה היא ודוחה שבת
 וכתיב חליל של בית
 השואבה דוחה שבת
 דברי ר' יוסי בר' יהודה
 והכ"א אפילו י"ט אינו
 דוחה תיובתא דרב יוסף
 תיובתא בחליל של בית
 השואבה אבל בשיר של
 קרבן דברי הכל דחי
 ואיניקא תיובתא דרב
 יוסף בתרתי תיובתא
 מ"ד עיקר שירה בכלי
 פ"ס דכתיב ראשון
 ותקופו להעלות השולה
 להסוכה ע"י ומ"ד
 עיקר שירה כפה פ"ס
 דכתיב ויהי כו' א ח' ד
 למחצריים ולמחצריים
 להשמיט קול אחר
 (*) והכי קאמר להעלות
 ה ע"ל ה' ואל שיר ה'
 כפה ועל ידי כלי דוד
 לכמוסי קלא' ואיך
 אמר לך אדרבה
 מסורדים למחצריים
 פה מסורדים בכלי אף
 ס' שורדים בכלי :
 כתנאי מוצאי י"ט
 הראשון של ד' הו'
 יורדין לעזרת ישראל
 ומתקנין עם תיקון גדול

למחצריים ולמחצריים וסוכה
 לא כתיבי כלים
 וחלוצרות לא כלי שיר נינהו שהם
 לתקופות התמידין והמסופין כך פירש
 בקול' והי' קרא גופיה כתיב בכלי שיר
 דקרא הכי כתיב בדברי הימים (ג' ה')
 גבי שלמה כאלה למחצריים ולמחצריים
 להשמיט קול אחד להלל ולהודות לה'
 וכתיב קול בחלוצרות ובמלתיים
 ובכלי השיר ובהללה' כי טוב כי לעולם
 חסדו וי"ל דדייק מדתלקס לב' הטלילים
 דמתיקרא כתיב גבי שירה בפה
 להשמיט קול אחד להלל להודות לה'
 ולכתר הכי כתיב גבי כלי השיר ובהלל
 לה' שמע מיניה דעיקר שירה בפה
 וכלי השיר לבסומי קלא :

מבליאי מכנסי כהנים ומתמייניהו
 תימה דלא כתיב נמי
 כמות. שם היא היחה של שם :
שעליהן הלויים עומדין בכלי
 שיר . לשמחת בית
 השואבה אבל דוק לשיר דקרבן אלל
 המזבח היה כך פירש בקונט' ובמס'
 מדות (פ"ג מ"ז) חנן ומייחי לה צפיק
 דומא (דף סו.) ראב"י אומר מעלה
 היחה עם גבוהה אלא דדוק נתון
 עליה ואיחה מעלה היחה בין עזרת
 ישראל לעזרת כהנים :
 קרא

ה' בפה על ידי כלי דוד מלך ישראל לבסומי קלא ואיך נמי הא כתיב ויהי
 כאחד למחצריים ולמחצריים הכי קאמר משוררים דומיא דמחצריים מה
 מחצריים בכלי אף משוררים בכלי : **מתני'** (ה) מי שלא ראה שמחת בית
 השואבה לא ראה שמחה מימיו 'במצאי יום טוב הראשון של חג וידו
 לעזרת נשים ומתקנין שם תיקון גדול מעזרת של זהב היו שם וארבעה
 ספלים של זהב בראשיהם וארבעה סלמות לכל אחד ואחד וארבעה ילדים
 מפידו כוונה ובידיהם כדים של מאה ועשרים לוג שהן מפולין לכל ספל
 וספל *מבלאי מכנסי כהנים ומתמייניהו מהן היו מפקיעין ובהן היו מדליקין
 שאינה מאירה מאור בית השואבה ה"סידים ואנשי מעשה היו מרקין בפניהם
 באבוקות

ישראלים פסולין לכהן : טיב היו . אבל
 הרואה עומד על הדוכן עם הלויים א"ל
 לבדוק אחריו לא להשיאו מיוחסת ולא
 לתת לו מעשר ראשון דודאי טי הוא
 שמפני דבר זה לא הרגילו להעמיד עם
 כי אם טיב כדי שלא יטעו בהם בני
 אדם להחזיקם כלים ואינם טיב : ומ"ד
 ישראל היו . סבר מדוכן ליוחסין מעלין
 שמפני דבר זה לא הרגילו להעמיד
 עם עבדים : אבל לא למעשרות . שלא
 נהרו מלהעמיד עם ישראל : ומאן
 דאמר עבדים היו . קסבר אין שומכין
 על הדוכן מלבדוק אחריו להעלותן
 ליוחסין הלכך לא נהרו על כך : ור'
 ירמיה אומר ט' . לעיל קאי אפלוגמח
 דרבי יוסי ברבי יהודה ורבנן ופליגי
 אדרב יוסף : הכי גרסינן דרבי יוסי
 סבר שמחה יתירה נמי דוחה שבת
 האילן ושמחת מלוה היא ובחליל אין
 איסור מלאכה אלא שבת בעלמא :
 תיובתא דרב יוסף . דאמר מודה ר'
 יוסי בשיר של שואבה דלא ידחה :
 אבל בשיר של קרבן דוחה כו' . האי
 לשון קשיא ובעיא הוא כלומר חיון
 הגא דבשל שואבה פליגי ואיכא למידק
 הא בשל קרבן מודו רבנן דדחי : נימא
 תהוי תיובתא דרב יוסף . נמי בהא
 דאמר לעיל בשל קרבן פליגי והכא
 דייקנן דמודו רבנן ביה והיא תיובתא
 בתרתי בשל שואבה הוי תיובתיה
 מדרבי יוסי ובשל קרבן הוי תיובתיה
 מדרבנן : והוא הדין לקרבן . ומדרבנן
 לא תופתיה : והא קתני מתניתין וזהו
 חליל כו' . ל"ג והא עלה קתני אלא
 והא קתני : אלא לאו רבנן היא .
 דשמעינן להו בדשואבה דלא דחי
 וקתני זהו למשטי דקרבן אלמא בשל
 קרבן מודו : האל שיר ה' וחלוצרות
 ועל ידי כלי דוד . אלמא כלי דוד שיר
 ה' קרי ליה : למחצריים ולמחצריים .
 והכא לא כתיב כלים וחלוצרות לאו
 כלי שיר נינהו שכן לתקופות התמידין
 והמסופין : **מתני'** יורדין לעזרה
 נשים . כהנים ולויים יורדין מעזרת
 ישראל שהיא גבוהה לעזרת נשים
 שלמטה הימנה כשישוע ההר : ומתקנין
 עם תיקון גדול . מפרש בגמרא :
 וארכבה ספלים של זהב בראשיהן .
 בראש כל מטרה ומטרה : ילדים .
 בחורים ובידיהם כדי שזמן ועולים כל
 אחד בסולמו : מבלאי מכנסי כהנים
 ומתמייניהו היו מפקיעין . ממכנסי
 בגדי השדד שהיו משללצור ומאכנסייהם
 הישנים מפקיעין קורעין לעשות
 פתילות : שלא יהיה מאירה מאור בית
 השואבה . לפי שהמטרות גבוהין
 חמשים אמה וזה הבית גבוה
 והאורה זורחת בכל העיר וטחל
 מארה שהוא לסוף עזרת נשים היה
 נתון כדלמדין בסדר יומא (דף סו.)
 והמטרות עליון למעלה הימנה :
 ולא היה חצר בירושלים
 (*) [ג' דלא קסא גס מחצתה ותיין כתיב' סאית דבר זה נכסיה]

[ס' יא.]
 ספלים כו.
 [פ"ל כ וס'
 יוסף]

[ס' עכ"ב]
 ע"ט

הערות
 ה"ב
 (ה) במשנה
 אלו כל ה'
 שאר ראה
 שמחה וכו'
 כדים של שזן
 על חליל :

גליון
 הש"ס
 נכריא למה
 סוכה תיובתא
 דר"י תנאי .
 פסקו זה לשיל
 דף ד ע"כ
 וס' :

[למן כו.]

כ"ה
 יוסף כו.